

Rutiner for brukermedvirkning for skolene i Rendalen 2018/ 2019

Med årshjul for skole-hjem – og elevrådssamarbeid

Innhold

1. Forord	3
2. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)	4
2.1. Hjemlet i opplæringsloven	4
2.2. Informasjon om utvalget	4
2.3. Hvorfor delta i FAU?	5
2.4. FAUs oppgaver, rettigheter og saker.....	5
2.5. Konstituering av FAU	6
3. Samarbeidsutvalget (SU)	7
3.1. Hjemlet i opplæringsloven	7
3.2. Informasjon om utvalget	7
3.3. Hvorfor delta i samarbeidsutvalget?	7
3.4. Konstituering av SU	8
4. Skolemiljøutvalget (SMU).....	9
4.1. Hjemlet i opplæringsloven	9
4.2. Informasjon om utvalget	9
4.3. Hvorfor delta i skolemiljøutvalget?	9
4.4. SMUs oppgaver, rettigheter og saker	10
4.5. Konstituering av SMU	10
5. Elevråd	11
5.1. Hjemlet i opplæringsloven	11
5.5. Konstituering av elevrådet	12
5.6. Elevrådsarbeid på skolen.....	12
6. Foreldremøter.....	12
7. Årshjul for hjem-skole samarbeid, og for elevrådssamarbeid	13

1. Forord

Det er viktig for skolene å ha en reell brukermedvirkning for elever og foresatte. Opplæringsloven inneholder krav om at elever og foreldre skal gis mulighet til å involvere og engasjere seg i arbeidet for et godt psykososialt miljø ved skolen.

Et av lovgivers virkemidler for sikre brukermedvirkning har vært å stille krav til opprettelse av ulike råd og utvalg samt å gi disse rådene og utvalgene en mulighet til å uttale seg før endelige beslutninger tas.

De rådene og utvalgene opplæringsloven stiller krav til at skolene skal opprette er:

- Elevråd
- Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)
- Samarbeidsutvalg (SU)
- Skolemiljøutvalg (SMU)

Disse rutinene er med på å sikre at brukerne har mulighet til å involvere seg i alt fra arbeidet med godt miljø til skolens overordnede mål for den faglige utviklingen.

Rutinene gjennomgås årlig ved konstituering av FAU og SU/SMU, og ligger tilgjengelig for alle på skolens hjemmeside. Rutinene evalueres ellers fortløpende av FAU i samråd med rektor.

2. Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)

2.1. Hjemlet i opplæringsloven

§ 11-4. Foreldreråd ved grunnskoler

På hver grunnskole skal det være et foreldreråd der alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer.

Foreldrerådet skal fremme fellesinteressene til foreldrene og medvirke til at elever og foreldre tar aktivt del i arbeidet for å skape godt skolemiljø. Foreldrerådet skal arbeide for å skape godt samhold mellom hjemmet og skolen, legge til rette for trivsel og positiv utvikling hos elevene og skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet.

2.2. Informasjon om utvalget

Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) er hjemlet i opplæringsloven som et samarbeidsorgan for foresatte og skolen. Skolens foreldreråd består av alle foreldrene som har barn ved skolen.

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) skal fremme fellesinteresser til foreldrene, være bindeleddet mellom foreldrene og skolen og jobbe for et godt læringsmiljø for alle elever. FAU har informasjonsplikt overfor alle foreldre. På Berger- og Fagertun skoler informerer FAU foreldrene på følgende måter: E-post til alle foreldre, og pr post, eller som ranselpost til de som ikke har e-post.

For Berger skole holdes årsmøte i foreldrerådet i mai/juni, for Fagertun skole holdes årsmøte i september/ oktober. Der velges nytt FAU-styre for kommende skoleår. Arbeidsåret for FAU er fra 1. august – 31. juli påfølgende år. Årsmøtet velger leder av FAU som er på valg hvert år. Årsmøte velger også nestleder, kasserer, sekretær og styremedlem dersom de er på valg, de er på valg etter 2 år. Innkalling til årsmøte skjer skriftlig 2 uker før årsmøte. Saker meldes inn senest 1 uke før årsmøte.

FAU består av klassekontaktene som er valgt som representanter til FAU. Utvalget er organisert med et styre og en leder som er rektors nærmeste samarbeidspartner.

FAU skal:

- Fremme fellesinteressene for foreldrene.
- Medvirke til at foreldrene tar aktivt del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø.
- Bidra til et godt samarbeid mellom hjem og skole.
- Legge til rette for positiv utvikling hos elevene.
- Jobbe for et godt skolemiljø
- Ta initiativ til sosiale aktiviteter for elevene
- Samarbeide med elevrådet, SU/ SMU, rektor og lærere
- Informere og høre alle foreldre om aktuelle saker
- Arrangere samlinger for foreldre og lærere, som storforeldremøter med ulike temaer
- Uttale seg om relevante saker fra kommunen eller skolen, for eksempel ordensreglement, budsjettprosess og evt. omorganiseringer/endringer ved skolen.

- Skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet

2.3. Hvorfor delta i FAU?

Foreldremedvirkning i skolen bygger på det faktum at det er *foreldrene som har hovedansvar for barnas utvikling og oppdragelse*. Foreldrene har rett til medvirkning i skolen. FAU skal sikre foreldrene reell medvirkning og medansvar slik at elevenes læringsmiljø blir trygt og godt.

Som medlem av FAU vil den enkelte:

- bli godt kjent med skolens virksomhet
- bli kjent med skolens ledelse
- bli kjent med andre foreldre
- ha mulighet til å bidra til kvalitetsutvikling av skolen

2.4. FAUs oppgaver, rettigheter og saker

Under følger de områdene FAU skal bli orientert om, kan arbeide med og uttale seg om:

<p>FAU er med på – og sikrer kvaliteten på</p> <ul style="list-style-type: none"> • overgangen mellom skoleslagene (fra barneskole til ungdomsskole, ungdomsskole til videregående opplæring) 	<p>Diskuterer saker som tas opp i</p> <ul style="list-style-type: none"> • politiske utvalg i kommunen • samarbeidsutvalget • skolemiljøutvalget • elevrådet • foreldremøtene 	<p>Medvirker aktivt i</p> <ul style="list-style-type: none"> • vurdering av skolen • utviklingsarbeid i skolen • utvikling av et trygt læringsmiljø for elevene • planlegging og oppfølging av det psykososiale miljøet • sosiale tiltak for elevene • organiseringen av undervisningen • utforming av skolens mål • prosjekter som gjennomføres i skolen • arbeidet med det fysiske skolemiljøet • arbeidet med nærmiljøets trafikkforhold • samarbeid mellom hjem og skole • dialog/ samarbeide med politikerne
<p>Samarbeider med</p> <ul style="list-style-type: none"> • elevrådet • skolens ledelse og ansatte • foreldre ved skolen • klassekontaktene og bidra til at samarbeidet på gruppe/klasse-nivået fungerer • gi/ få råd av skolens ansatte og ledelse • innhente synspunkter fra alle foreldre 	<p>Informasjon gis</p> <ul style="list-style-type: none"> • til alle foreldre • ved e-post • som ranselpost (kun til foreldre uten e-postadr.) • skolens hjemmeside <p>Planlegger og gjennomfører (sammen med ledelsen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • kurs/informasjon til alle foreldre • samling for foreldrekontaktene (skolering og erfaringsutveksling) 	

2.5. Konstituering av FAU

Rektor og FAU-leder skal i samarbeid konstituere nytt FAU så snart det er mulig ved oppstart av nytt skoleår. I konstituering skal følgende gjennomføres:

Innhold	Ansvar
Evt valg av ny leder	Rektor
Evt valg av ny nestleder	Rektor og FAU-leder
Valg av 3 SMU/SU-representanter	Rektor og FAU-leder
Valg av sekretær	Rektor og FAU-leder
Lage møtekalender	FAU-leder
Gjennomgang av årshjul	Rektor og FAU-leder
Utdeling av permer til leder, nestleder og sekretær*	FAU-leder
Utdeling av "Handlingsplan for brukermedvirkning"	Rektor og FAU-leder
Informasjon om oppgaver, rettigheter og saker FAU/SMU/SU kan arbeide og uttale seg om	Rektor og FAU-leder

Permen som tilhører FAU skal bl.a. inneholde:

Rutiner for brukermedvirkning, Virksomhetsplan, Oppvekstplan, Ordensreglement, Sosial handlingsplan, Årshjul for internkontroll § 9A, Rutiner for godt fysisk læringsmiljø, HMS rutiner for elever, Foreldreoppgaver/ komiteer m.m.

3. Samarbeidsutvalget (SU)

Opplæringsloven § 11-1a annet ledd åpner for at samarbeidsutvalget selv kan være skolemiljøutvalg. Ved skolene i Rendalen har vi felles utvalg for SU og SMU.

3.1. Hjemlet i opplæringsloven

§ 11-1. Samarbeidsutvalg ved grunnskoler

Ved hver grunnskole skal det være et samarbeidsutvalg med to representanter for undervisningspersonalet, en for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Den ene av representantene for kommunen skal være rektor ved skolen.

Elevrepresentantene skal ikke være til stede når saker som er omfatta av taushetsplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalget.

Samarbeidsutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen.

3.2. Informasjon om utvalget

***Samarbeidsutvalget (SU)** er skolens øverste samarbeidsorgan. SU har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen, for eksempel skolens planarbeid, virksomhetsplaner, forsøks- og utviklingsarbeid, opplæring, budsjett, skolenedleggelse, skolebasert vurdering, informasjonsarbeid, SFO mv.*

FAU velger 4 representanter og 2 vararepresentanter til samarbeidsutvalget.

SU har regelmessige møter.

3.3. Hvorfor delta i samarbeidsutvalget?

Som medlem av SU medvirker den enkelte til at skolen, de ansatte, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø. SU har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen.

SU skal orienteres om alle forhold ved skolen. Rektor må informere om enkeltsaker som kan forekomme, men SU skal hvert år informeres, kunne uttale seg om og arbeid med følgende:

- Handlingsplan for brukermedvirkning
- Handlingsplan for skolene i Rendalen
- Virksomhetsplanen
- Ordensreglement
- Beredskapsplan
- Trivselstiltak
- Brukerundersøkelser

- Organisasjonsplanen
- Forslag til budsjett
- Skolevurdering
- Planer om ombygging og vedlikehold
- Skoleskyss
- Trafikkforholdene og hvordan skoleveien sikres

Rektor skal sende over saker til uttalelse minst to uker før det skal være møte i SU.

3.4. Konstituering av SU

Innhold	Ansvar
Valg av leder (Leder må ikke være FAU leder, men FAU leder må sitte i utvalget)	Rektor og SU/SMU
Eventuelt valg av nestleder	Rektor og SMU/SU-leder
Rektor er sekretær for utvalget	Rektor og SMU/SU-leder
Lage møtekalender	Rektor og SMU/SU-leder
Gjennomgang av årshjul	Rektor og SMU/SU-leder
Utdeling av permer til representanter*	Rektor og SMU/SU-leder
Informasjon om oppgaver, rettigheter, sjekkliste og saker SU kan arbeide med og uttale seg om**	Rektor og SMU/SU-leder

Permen som tilhører FAU skal bl.a. inneholde:

Rutiner for brukermedvirkning, Virksomhetsplan, Oppvekstplan, Ordensreglement, Sosial handlingsplan, Årshjul for internkontroll § 9A, Rutiner for godt fysisk læringsmiljø, HMS rutiner for elever, Foreldreoppgaver/ komiteer m.m.

4. Skolemiljøutvalget (SMU)

4.1. Hjemlet i opplæringsloven

§ 11-1a. Skolemiljøutvalg ved grunnskoler

Ved hver grunnskole skal det være et skolemiljøutvalg. I skolemiljøutvalget skal elevene, foreldrerådet, de tilsatte, skoleledelsen og kommunen være representerte.

Skolemiljøutvalget skal være satt sammen slik at representantene for elevene og foreldrene til sammen er i flertall.

Samarbeidsutvalget kan selv være skolemiljøutvalg. Når samarbeidsutvalget fungerer som skolemiljøutvalg, må det oppnevnes tilleggsrepresentanter for elevene og foreldrene, slik at de tilsammen får flertall.

Elevrepresentantene skal ikke være tilstede når saker som er omfatta av lovfesta taushetsplikt blir behandla i skolemiljøutvalget. Når elevene ikke er til stede, skal foreldrerepresentantene ha dobbeltstemme tilsvarende bortfallet av elevrepresentantene sine stemmer, eller tallet på foreldrerepresentanter økes tilsvarende.

Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, de tilsette, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø.

Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

4.2. Informasjon om utvalget

***Skolemiljøutvalget (SMU)** er et lovpålagt utvalg for alle skoler. SMU skal arbeide med saker etter opplæringsloven kap 9a for å sikre et godt skolemiljø for elevene, både fysisk og psykososialt. SMU er et rådgivende organ i skolen. Det er et krav om at elev- og foreldresiden skal ha et flertall.*

Skolemiljøutvalget består av representanter fra elevene, foreldrenes arbeidsutvalg, undervisningspersonalet, andre tilsatte og fra skoleledelsen. Ved skolene i Rendalen er samarbeidsutvalget også skolemiljøutvalg.

Rektor sender over saker til representantene til uttalelse minst to uker før møte i SMU.

4.3. Hvorfor delta i skolemiljøutvalget?

Som medlem av SMU medvirker den enkelte til at skolen, de ansatte, elevene og foreldrene tar aktivt delt i arbeidet for å skape et godt skolemiljø.

Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet.

4.4. SMUs oppgaver, rettigheter og saker

SMU skal orienteres om alle forhold i forbindelse med skolemiljøet. Rektor må informere om enkeltsaker som kan forekomme, men SMU skal hvert år informeres, kunne uttale seg om og arbeide med følgende:

- Handlingsplan for brukermedvirkning
- Handlingsplan for skolene i Rendalen
- Ordensreglement
- Trivselstiltak
- Brukerundersøkelser
- Organisasjonsplanen
- Forslag til budsjett
- Skolevurdering
- beredskapsplan
- Planer om ombygging og vedlikehold
- Skoleskyss
- Trafikkforholdene og hvordan skoleveien sikres

4.5. Konstituering av SMU

Opplæringsloven § 11-1a annet ledd åpner for at Samarbeidsutvalget selv kan være Skolemiljøutvalg. Ved skolene i Rendalen har vi felles utvalg for SU og SMU. Derfor velges ikke eget SMU styre, men det velges en ekstra representant fra foreldrene inn i SU. Derfor velges det fire representanter fra foreldrene inn i SU.

5. Elevråd

5.1. Hjemlet i opplæringsloven

§ 11-2. Elevråd ved grunnskoler

Ved hver grunnskole skal det for 5.-7. årstrinn og for 8.-10. årstrinn være et elevråd med representanter for elevene.

Representantene skal velges senest tre uker etter at skolen har startet om høsten. Et medlem av undervisningspersonalet på skolen skal ha som oppgave å hjelpe elevrådet i arbeidet. Denne elevrådskontakten har møte- og talerett i elevrådet.

Lederen for elevrådet kan kalle inn til møte i rådet i samråd med elevrådskontakten. Rådet skal uansett kalles inn når en tredel av medlemmene i rådet eller rektor krever det.

Elevrådet skal fremme fellesinteressene til elevene på skolen og arbeidet for å skape et godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg om, og komme med framlegg i, saker som gjelder nærmiljøet til elevene.

5.2. Informasjon om elevråd

Et elevråd er et felles demokratisk organ valgt av elevene for elevene på en skole. Hver skole er ifølge Opplæringsloven, pliktig til å opprette et elevråd. Elevrådet skal jobbe for å skape et sosialt fellesskap, utvikle arbeids- samt læringsmiljøer og sikre at elevenes rettigheter ivaretas.

Representantene i elevrådet representerer alle elever på skolen. Ved skolene i Rendalen deltar elever fra alle trinn i elevrådet.

5.3. Hvorfor delta i elevråd

Som elevrådsrepresentant får eleven mulighet til å påvirke skolens utvikling og skape et godt skolemiljø. Eleven får mulighet til å fremme saker på vegne av klassen, men også personlig, påvirke saker som også diskuteres i elevrådet.

5.4. Elevrådets oppgaver, rettigheter og saker

Elevrådet skal orienteres om alle forhold ved skolen. Rektor må informere om enkeltsaker som kan forekomme, men elevrådet skal hvert år informeres, kunne uttale seg om og arbeide med følgende:

- Rutiner for brukermedvirkning, med årshjul
- Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
- Ordensreglement
- Trivselstiltak
- Brukerundersøkelser

5.5. Konstituering av elevrådet

Innhold	Ansvar
Valg av leder	Elevrådslærer
Valg av nestleder	Elevrådslærer
Valg av medlemmer til SU/SMU	Elevrådslærer
Informasjon om brukermedvirkning	Rektor og elevrådslærer
Informasjon om elevrådsarbeid og utvalgets oppgaver	Rektor og elevrådslærer
Utarbeide og gå igjennom årshjul	Rektor og elevrådslærer

5.6. Elevrådsarbeid på skolen

Skolen har laget et foilsett som skal brukes til elevrådsarbeid i klassen og i elevrådet. Innholdet revideres fortløpende for å tilpasses de behov som kan dukke opp.

Utgangspunktet er følgende temaene:

- Opplæringsloven og Kunnskapsløftet
- Hva er elevråd, FAU, SU/SMU?
- Saksgangen på skolen (FAU, elevråd, SMU/SU)
- Elevenes rettigheter i forhold til det psykososiale miljøet
- Elevenes rettigheter i forhold til det fysiske miljøet
- Skolens rutiner for godt skolemiljø
- Hvorfor elevundersøkelsen gjennomføres
- Ordensreglement
- Standardene på skolen
- Regler i skolegården
- Elevenes rettigheter i forhold til vurdering
- Årshjul

6. Foreldremøter

Foreldremøter skal gjennomføres før høstferien i høstsemesteret og før 20. april i vårsemesteret.

Foreldremøtene tilpasses hele tiden det enkelte trinn og den enkelte barnegruppens behov. Det oppfordres til å ha tema, foredrag og/eller gruppearbeid på foreldremøtene, tilpasset det foreldrene ser som behov for sine barn og aldersgruppen.

Møtene arrangeres av kontaktlærerne i samarbeid med klassekontaktene.

7. Årshjul for hjem-skole samarbeid, og for elevrådssamarbeid

Dette årshjulet må sees i sammenheng med *Årshjul for internkontroll § 9A*.

Måned	Aktivitet	Ansvar	Deltakere	Merknad
August	Elevråd	Rektor	Alle	Konstituering av elevrådet. Se Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
September	FAU-møte	FAU-leder	FAU-representanter	Høstens første møte. Se Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	FAU-møte	FAU-leder	FAU-representanter	Høstens første møte. Se Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	Se Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
Oktober	FAU-møte	FAU-leder	FAU-representanter	Evaluering av oppstarten av skoleåret sammen med rektor.
	Trinnvise foreldremøter	Klassekontakter Faglærere	Alle	Se Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	Elevråd	Rektor	Alle rep	Evaluering av oppstarten av skoleåret sammen med rektor. Ordensreglement. Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	Vurderingssamtaler	Trinnlærere	Trinnlærer og foreldre	Bruke mal for skolen. Legge til rette for dialog i forbindelse med krenkende adferd, trivsel og mobbing.
	Sosialt samvær	klassekontakter	Elever og foreldre	Hver klasse skal ha et felles sosialt arrangement hver vår
November	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	Regler om skolegården
	SU/ SMU - møte	Rektor	SU/ SMU	Orienterer om nasjonale prøver og budsjett
	FAU	FAU - leder	FAU - representanter	Orienterer om nasjonale prøver og budsjett
Januar	Juletreff	Skolen og FAU ved foreldre på 6. trinn	Alle	Arrangeres for hele skolen og andre folk
	Brukerundersøkelser	Rektor	Foreldre	Foreldreundersøkelsen
	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	

Februar	Felles foreldremøte og trinnvise foreldremøter	Klassekontakter	Foreldre	Felles foreldremøte for hele skolen med et utvalgt tema. Trinnvise foreldremøter. Drøfting av resultater på de ulike brukerundersøkelsene. Valg av klassekontakter.
	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	
	Vurderingssamtaler	Trinnlærere	Trinnlærer og foreldre	Bruke mal for skolen. Legge til rette for dialog i forbindelse med krenkende adferd, trivsel og mobbing.
Mars	Sosialt samvær	klassekontakter	Elever og foreldre	Hver klasse skal ha et felles sosialt arrangement hver høst
	FAU	FAU - leder	FAU - representanter	Drøfting av resultater på de ulike brukerundersøkelsene
	SU/ SMU - møte	Rektor	SU/ SMU	Drøfting av resultater på de ulike brukerundersøkelsene
	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	Planlegge Skiaktivitetsdag
April	Elevråd	Elevrådslærer	Alle rep	
Mai	Årsmøte FAU	FAU - leder	Foreldre	Valg av FAU for neste skoleår.
	FAU	FAU - leder	FAU - representanter	Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	SU/ SMU - møte	Rektor	SU/ SMU	Sosial handlingsplan for skolene i Rendalen
	Bli kjent dager for ny 1. kl.	Rektor Kontaktlærer for 5. trinn	Nye elever	Neste års 1. trinn kommer på tre besøksdager
Juni	Sommeravslutning	Rektor og foreldre på 6. trinn	Alle	Sommeravslutning for 1. – 6. trinn
	Sommeravslutning	Rektor og kontaktlærer for 7. trinn	Elever og foreldre på 7. trinn	Sommeravslutning for 7. trinn

Det skal være to hyggekvelder i året for elever, foreldre/ foresatte og voksne på 1. – 4. trinn, en i høstsemesteret og en i vårsemesteret.
Det skal være en hyggekveld i året for elever, foreldre/ foresatte og voksne på 5. – 7. trinn.

Rev. Rendalen september 2017